

DOCENTEN- HANDLEIDING

FARIDA SEDOC

Aan de hand van het drieluik *Social Capital* van Farida Sedoc onderzoeken leerlingen hoe gemeenschappen ontstaan en welke waarde ontstaat door samen iets te doen. Met deze inzichten ontwerpen ze een supporterssjaal die hun eigen gemeenschap vertegenwoordigt.

Zaalopname IN SITU #2 - Farida Sedoc, *Social Capital*. Foto Gert Jan van Rooij

INHOUDSOPGAVE

— LESDOELEN	2
— LESOPZET	2
— LES FARIDA SEDOC	3
— BRONNEN	3

LESDOELEN

- Aan het einde van de les hebben de leerlingen kennis gemaakt met Farida Sedoc en haar drieluik *Social Capital*;
- Aan het einde van de les begrijpen de leerlingen de waarde van gemeenschap(pen) en sociaal kapitaal en koppelen zij dit aan hun eigen leefwereld;
- Aan het einde van de les hebben de leerlingen een supporterssjaal ontworpen waarin zij hun eigen ideeën over gemeenschap(pen) en sociaal kapitaal zichtbaar maken.

LESOPZET

Niveau

Deze les is bedoeld voor bovenbouw voortgezet onderwijs en kan ingezet worden bij CKV (havo/vwo/vmbo-tl).

Aansluiting bij examenprogramma CKV

Deze les sluit aan bij het examenprogramma Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV). Binnen *domein A* ondernemen leerlingen een culturele activiteit door het beschouwen en bespreken van het werk van Farida Sedoc.

In *domein B* analyseren en interpreteren leerlingen het kunstwerk aan de hand van maatschappelijke, persoonlijke en artistieke invalshoeken, waarbij begrippen als gemeenschap, symboliek en waarde centraal staan.

In *domein C* verwerken leerlingen deze inzichten in een eigen kunstzinnige ontwerpopdracht: het ontwerpen van een supporterssjaal voor een community waar zij zelf onderdeel van zijn.

Reflectie op zowel het kunstwerk als het eigen maakproces vormt een integraal onderdeel van de les.

Lestijd en werkvormen.

De les duurt ca. 60 min. Circa 20 minuten een klassikaal gesprek over het werk van Farida Sedoc en circa 40 minuten voor het individueel (of in groepjes) maken van de opdracht.

Les Farida Sedoc

Lesopbouw en informatie bij de slides

INLEIDING: kunstenaar en lesdoelen.

Slide 1

Vandaag kijken we naar het drieluik Social Capital van Farida Sedoc, te zien in het Stedelijk Museum Amsterdam. We onderzoeken hoe kunst kan laten zien wat een gemeenschap waardevol maakt: samen iets doen, elkaar steunen en verbonden zijn. Daarna vertalen jullie dit naar een eigen ontwerp.

Slide 2

Vertel de lesdoelen

KERN: Wie is Farida Sedoc? Wat is Social Capital?

Slide 3.

Kijk samen met de klas een minuut in stilte naar de afbeeldingen van het kunstwerk.

Kijk een minuut in stilte naar deze beelden, probeer nog niet iets te snappen of te verklaren.

Slide 4

Bespreek klassikaal, in groepjes of in duo's. Benadruk dat de leerlingen dit niet goed of fout kunnen zeggen, iedereen kijkt anders. Ze mogen kijken met hun eigen fantasie. Stel oordeel uit en onderzoek meerdere mogelijke interpretaties.

- Wat zie je als eerste?*
- Denk je dat dit over een individu gaat of over een groep?*
- Welke kleuren en symbolen vallen op?*
- Welke sfeer voel je?*

Eventuele extra vragen:

- Waar zie je herhaling of ritme?*
- Waar doet dit beeld je aan denken?*

Slide 5

Farida Sedoc is een Nederlandse beeldend kunstenaar, ze werkt met fotografie, grafisch ontwerp, textiel en zeefdruk. Sedoc gebruikt elementen uit protestbewegingen, subculturen en tegenculturen en onderzoekt vaker thema's als culturele identiteit, politiek, economie en erfgoed. Haar werk reflecteert op de tijd waarin we leven en stelt vragen over hoe beelden functioneren binnen gemeenschappen en hoe mensen samen waarde creëren.

Slide 6.

De presentatie Social Capital

In het Stedelijk Museum Amsterdam toont Sedoc het werk Social Capital: een drieluik (drie werken die bij elkaar horen) dat gaat over de waarde van gemeenschap(pen), of terwijl, hoe waardevol het is als mensen samen iets doen.

De hele ruimte is onderdeel van de presentatie, met behang met grote symbolen van historische en economische verwijzingen en symbolen van gemeenschappen. De ruimte is zo ingericht dat de bezoekers ook mogen zitten, zoals op de trap, op die manier kunnen mensen hier samenkomen en onderdeel zijn van de presentatie.

Wat betekent sociaal kapitaal? Dit is de waarde die ontstaat wanneer mensen samen dingen doen, elkaar helpen en vertrouwen opbouwen. Het gaat dus niet om geld, maar de waarde die zit in de verbinding, wederzijds vertrouwen en gedeelde momenten die ontstaan. Farida Sedoc laat zien dat ze dit belangrijker vindt dan geld. Ze vertelt met dit werk dat je zonder mensen nergens komt, zeker niet in een nieuwe situatie.

Slide 7. Het familiealbum

In het drieluik zien we zeefdrukken die zijn gebaseerd op foto's uit Sedocs eigen familiealbums (haar archief), dit zijn foto's geweest om herinneringen vast te leggen. Dit noemen we ook wel vernaculaire fotografie: foto's die in eerste instantie gemaakt zijn voor eigen gebruik, niet bedoeld als kunstwerk. In dit geval zijn de foto's binnen een gemeenschap een bepaald leven gaan leiden en daarom belangrijk voor Farida Sedoc. Met deze zeefdrukken laat Sedoc zien hoe gemeenschappen ontstaan door samen activiteiten uit te voeren, zoals voetballen of samen zingen.

Bespreek of leerlingen zelf familiealbums thuis hebben liggen of online hebben;
Welke foto's hebben zij voor ogen als ze denken aan hun familiealbums? Welke gemeenschappen zien zij terug in hun fotoverzamelingen?

De beelden zijn gezeefdrukt in lagen en bestaan soms uit wel twintig aan elkaar genaaide prints. Het herhalen en samenvoegen is onderdeel van het idee van gemeenschap.

Slide 8

In de ruimte zie je verder symbolen die verwijzen naar verschillende vormen van waarde: dit is om je te laten nadenken over wat nou waardevol is voor jou. Geld, grondstoffen, ideeën, samenwerking?

Optioneel:

Zo zien we op de muur een Forum, de Griekse 'marktplaatsen' van samenkomen, de Brownsberg in Suriname, die staat voor handel en grondstoffen zoals bauxiet. Het Atomium dat staat voor wetenschap, ideeën, samenwerking tussen landen.

Slide 9

Hier zien we een digitale collage van het bankbiljet die in kleur in de installatie op de muur te zien is.

We zien een groot zelfontworpen bankbiljet met de tekst "Banque du Hosselaer", deze is groot in kleur uitgeprint op een muur van de installatie en verwijst naar slimme manieren van omgaan met geld en naar de waarde van netwerken. Deze toevoeging laat ons nadenken over wat we nou echt waardevol vinden.

Vraag de leerlingen wat voor hen het meest waardevol is. Geld? Ideeën? Netwerken?
Familie? De mensen die dicht bij je staan?

SLOT: De opdracht: Jullie Social Capital

Slide 10

Vraag aan de klas: Wanneer voel jij dat je ergens écht bij hoort? Laat voorbeelden noemen:
Je jaarlaag of klas, je vriendengroep, muziekscene, dance crew, familie, buurtplek, kerk, moskee, koor, orkest, sportclub, online community's als discord of fandoms of elke andere groep waar je samenkomt en activiteiten doet.

Laat leerlingen in duo's overleggen en voor zichzelf 3 symbolen bedenken die hún community zouden kunnen vertegenwoordigen:

Help de leerlingen eventueel op weg: emoji's, inside jokes, kledingmerken, muziek/artiesten, poses, merken, objecten, activiteiten, logo's.

Slide 11: Supporterssjaal

Docent notitie: Hier is ruimte om voorbeelden van supporterssjaals te laten zien, die van de lokale voetbal of andere sportclub. Ook buiten de sportwereld worden er tegenwoordig supporterssjaals gemaakt en gebruikt, denk aan filmhuizen, musea tot zelfs lokale koffietenten

die een eigen sjaal hebben. Fijn voor de beeldvorming van de leerlingen. Je kan de leerlingen ook zelf onderzoek laten doen naar verschillende supporterssjaals ter inspiratie.

Deze opdracht is op papier of digitaal uit te voeren.

Net als Farida Sedoc gaan jullie het Social Capital van jullie eigen gemeenschap(pen) zichtbaar maken en ontwerpen, dit doen jullie door zelf een supporterssjaal te ontwerpen!

Jullie ontwerpen zelf een sjaal, kijk hiervoor naar de symbolen die jullie net hebben bedacht en verzin een manier om een van die symbolen te verwerken. Verzin een naam voor jouw gemeenschap(pen), wellicht bestaat die al en maak de keuze waar die op de sjaal komt! Groot of klein? Welke kleuren horen er bij jouw community, welk logo hoort er bij jouw community? Ritme en herhaling? Vormen en lijnen? Jullie zijn de ontwerpers, maak iets waarmee jij met trots je gemeenschap zou representeren!

Slide 12: afronden

Laat leerlingen in duo's of klassikaal kort presenteren/nabespreken:

- Welke community of gemeenschap heb je gekozen?
- Welke symbolen zie je?
- Hoe laat jouw sjaal Social Capital zien?

Bespreek eventueel nog klassikaal:

- Wat maakt een community waardevol?
- Waar zie jij Social Capital in je eigen leven?
- Hoe maakt Farida Sedoc dit zichtbaar in haar kunst?

Slide 13

Einde les.

Bronnen

<https://www.stedelijk.nl/nl/nieuws/farida-sedoc-social-capital>

<https://www.stedelijk.nl/nl/digdieper/farida-sedoc>

<https://w139.nl/event/peoples-forum/>